

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำลังกับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) ข้อมูลกรอบอัตรากำลังและอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ของสำนักงาน ก.ค.ศ. และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากการตอบแบบสอบถามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 153 แห่ง (3) ผลการทดสอบระดับชาติ (National Test หรือ NT) เฉลี่ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (4) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-NET) เฉลี่ย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ซึ่งสร้างขึ้นให้ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 และวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับกรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ.กำหนด และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการทดสอบระดับชาติ เฉลี่ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน เฉลี่ย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับคุณภาพการศึกษา

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปรากฏดังต่อไปนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 175 เขตพื้นที่การศึกษา มีอัตรากำลังรวมทั้งหมด 15,602 อัตรา จำแนกเป็น สายงานบริหารการศึกษา 1,963 อัตรา สายงานนิเทศการศึกษา 4,081 อัตรา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) 9,558 อัตรา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตรากำลังมากที่สุด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีอัตรากำลังมากกว่าที่ ก.ค.ศ.กำหนด 38 อัตรา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตรากำลังน้อยที่สุด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เขต 2 มีอัตรากำลังน้อยกว่าที่ ก.ค.ศ.กำหนด 48 อัตรา

1.2 ผลการเปรียบเทียบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ.กำหนด กับอัตรากำลังที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า อัตรากำลังสายงานบริหารการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่ำกว่ากรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ. กำหนด ทุกเขตพื้นที่การศึกษา รวม 668 อัตรา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตรากำลังสายงานบริหารการศึกษาต่ำกว่ากรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ. กำหนดมากที่สุด ได้แก่ นครราชสีมา เขต 2 และแม่ฮ่องสอน เขต 2 สำหรับอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่ำกว่ากรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ. กำหนด 1,718 อัตรา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีศึกษานิเทศก์เกินกรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ.กำหนด มากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร เขต 1 ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตรากำลังศึกษานิเทศก์น้อยกว่ากรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ. กำหนด มากที่สุด คือ ร้อยเอ็ด เขต 2 ส่วนอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) น้อยกว่าที่ ก.ค.ศ. กำหนด 2,615 อัตรา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) เกินกรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ. กำหนด มากที่สุด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) น้อยกว่ากรอบอัตรากำลังที่ ก.ค.ศ.กำหนด มากที่สุด คือ อุบลราชธานี เขต 5

2. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า โดยภาพรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการปฏิบัติงานในระดับมาก ทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป สำหรับระดับการปฏิบัติงานของส่วนราชการ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า โดยภาพรวมของกลุ่มอำนาจการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน และหน่วยตรวจสอบภายใน มีการปฏิบัติงานในระดับมาก ทุกส่วนราชการ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำลังในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับคุณภาพการศึกษา พบว่า อัตรากำลังสายงานบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับอัตรากำลังศึกษานิเทศก์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนอัตรากำลัง

บุคลากร ทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการทดสอบระดับชาติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า กรอบอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ก.ค.ศ.
กำหนด กับอัตรากำลังที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างกันมาก และ
อัตรากำลังที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษา จึงควรมีการเกลี่ยอัตรากำลังจากเขตพื้นที่
การศึกษาที่มีอัตรากำลังเกินไปยังเขตพื้นที่การศึกษาที่ขาดแคลนอัตรากำลัง และควรมีการกำหนด
อัตรากำลังและระดับตำแหน่งให้เหมาะสมกับปริมาณงานและคุณภาพของงานที่เปลี่ยนไป โดยอาจกำหนด
จำนวนตำแหน่งเพิ่มขึ้นบางตำแหน่ง หรือกำหนดระดับตำแหน่งให้สูงขึ้นให้เหมาะสมกับคุณภาพของงาน
รวมทั้งควรมีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการให้เหมาะสมกับภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงก่อนที่จะมีการกำหนดแผนอัตรากำลังต่อไป